

ROLUL ȘI LOCUL FORȚELOR SPECIALE ÎN CADRUL FORȚELOR TERESTRE

Cpt.instr. Daniel Solescu

Abstract

The deep changes from the geopolitics environment and the geostrategic one implicitly affect the special forces, the strategic role, the missions and its usage.

Acțiunile „neconvenționale“, duse preponderent în spatele inamicului, au constituit o parte integrantă a doctrinei majorității forțelor armate. Complexitatea situației politico-militare, transformările de un deosebit dinamism, care se produc în plan internațional și influențele covârșitoare pe care le-ar putea avea asupra situației interne a fiecărui stat, determină necesitatea studierii precum și evaluarea tendințelor de evoluție a fenomenelor politico-militare, în scopul elaborării și adoptării celor mai eficiente decizii în domeniul securității naționale.

Experiența militară a celui de-al doilea război mondial și a conflictelor militare postbelice a evidențiat faptul că victoria pe câmpul de luptă poate fi obținută cu pierderi limitate în cazul în care se întrebuițează forțe și mijloace capabile să dezorganizeze diferitele activități și să scoată din luptă obiective importante din dispozitivul inamic, să furnizeze comandamentelor date și informații cu privire la sistemul de apărare al inamicului, starea morală a armatei și populației, potențialul militar și economic și să influențeze în mod negativ activitatea organelor administrației locale și a conducerii politico-militare a statului advers.

Legendă, dezinformare, tăcere – un „trio“ care a învăluit deseori forțele militare trimise să execute acest gen de operații de mica anvergură – clandestine, secrete sau deschise – cu un înalt grad de risc. Destinați să lupte, să învingă sau să moară neștiuți, adesea fără recunoașterea postumă a meritelor, luptătorii acestor forțe sunt „cavalerii“ acestui secol în confruntările politico-militare.

Forțele speciale sunt formațiuni și unități eterogene – constituite din elementele cele mai dotate, atât spiritual cât și fizic – reprezentând arma de temut a fiecărei națiuni, a fiecărei armate, asul ascuns în mânăca fiecărui comandant sau stat care se respectă Instrumente utile, relativ ieftine în comparație cu pagubele produse, discrete, forțele speciale se afirmă tot mai pregnant. Reanalizarea conflictelor militare, a spectrului confruntărilor internaționale estompează concepția tradițională iar forțele speciale care pentru un politician reprezintă instrumentul la care poate apela la un moment dat în condiții bine definite pentru a-și susține obiectivele politice pe care le promovează, au un rol preponderent și în continuă creștere.

Acest gen de formațiuni militare sunt puse în valoare de către factorul de decizie politică prin stabilirea naturii, cantității și calității, cât și întrebuițarea într-un spațiu și într-un interval de timp determinat.

Natura efectelor ce se doresc a fi obținute prin întrebuițarea forțelor speciale, valoarea resurselor economice și financiare ce pot fi alocate efortului militar influențează în mod hotărâtor atât alegerea forțelor, cât și a mijloacelor.

Datorită dezideratului umanizării conflictului, în cadrul unor strategii se vor accepta tot mai greu pierderile de vieți omenești. În acest context, viitorul va aparține trupelor de elită – structuri specializate multilateral și puternic instruite, capabile să învingă adversari superiori, cu pierderi proprii minime.

După mediul de instruire și al apartenenței, deosebim următoarele categorii:

- forțe aeriene de operații speciale;
- forțe terestre pentru operații speciale;
- forțe navale de operații speciale.

În cadrul forțelor terestre, după natura misiunilor în care sunt întrebuițate, există următoarele categorii:

- forțe de cercetare;
- forțe de cercetare-diversiune;

- forțe pentru operații psihologice (PSYOP);
- forțe specializate de căutare-salvare;
- forțe antiteroriste și antidrog.

Rolul forțelor speciale este diversificat și poartă amprenta scopului preconizat pentru ele. În concepția specialiștilor străini, rolul forțelor speciale este în continuă creștere. Forțele speciale sunt utilizate în timp de pace, tensiune (criză), pe timpul conflictului (război), și în perioada postconflictuală (după război).

Forțele speciale reprezintă un instrument de neprețuit în toată gama de acțiuni militare. Ele sunt capabile de acțiuni unilaterale sau pot fi utilizate în acțiuni decisive, cu rază mare, dar și pentru operații limitate în regiuni îndepărtate.

Acțiunile acestei forțe dau profunzime campaniei și obligă adversarul să întrebuițeze forțe de luptă semnificative pentru a-și proteja spatele frontului.

Forțele speciale organizează, instruiesc, echează și îndrumă forțele de rezistență în lupta de gherilă, în acțiuni subversive, de sabotaj.

La ordin caută, salvează răniții și prizonierii în dispozitivul adversarului. În situații deosebite, forțele speciale sunt folosite pentru eliberarea de ostatici și anihilarea unor acțiuni sau formațiuni teroriste. Spectrul larg de obiective preconizate pentru forțele speciale contribuie direct la creșterea rolului lor, în condițiile obligației conducerilor superioare de a apela la elemente sigure de reușită în acțiuni din ce în ce mai riscante.

Rolul forțelor speciale este de a executa un spionaj total la pace (la toate categoriile de forțe, ale tuturor țărilor cu elemente constituite).

Specialiștii militari americani apreciază că în următorii ani trebuie să crească în mod considerabil rolul forțelor de operații speciale în structura forțelor armate, precum și în cadrul sistemului general de asigurare a intereselor naționale ale SUA.

În organizarea unităților se are în vedere evaluarea posibilelor situații de luptă și previzionarea acestora pe termen scurt, mediu, și lung. La baza constituirii lor se află principii ca: **flexibilitatea, mobilitatea, viteza de reacție și forța de lovire**. Flexibilitatea constă în capacitatea de adaptare la misiuni cu specific diferit, ce decurg din acțiunile de sprijinire a diverselor categorii de forțe armate, din necesitatea de intervenție într-un timp limitat ce nu oferă posibilitatea pregătirii amănunțite a acțiunilor. Existența a cât mai puține niveluri ierarhice permite o mai bună coordonare și coerență în realizarea obiectivelor, precum și îndeplinirea lor în timp util. Nevoia unei mobilități cât mai mari rezultă din caracterul operațiilor speciale ce se desfășoară de obicei prin surprindere și care vizează lovirea simultană a unor obiective dispuse în puncte diferite ale dispozitivului inamic și din necesitatea regrupării și replierii urgente în vederea părăsirii zonei și revenirii în propriul dispozitiv. O mai mare mobilitate a unităților permite preluarea și prelucrarea în timp real a informațiilor în vederea luării deciziilor, acoperirea informațională și combativă a unei zone cât mai vaste din teritoriul vizat. De cele mai multe ori succesul misiunilor de luptă depinde de viteza desfășurării acestora, condiție esențială a realizării surprinderii.

Se presupune însă un sistem decizional bine pus la punct pentru a face față situațiilor neprevăzute, dar și existența unor mijloace materiale care să evite apariția unor astfel de situații.

Acțiunile speciale nu pot fi realizate decât cu personal de calitate, resursa umană reprezentând cheia reușitei în atingerea obiectivelor. În acest scop se pune accent pe planificarea, recrutarea, selecția și cointeresarea personalului. Ținând cont de complexitatea misiunilor, procesul de selecție va urmări în mod riguros atât sănătatea, pregătirea fizică, trăsăturile caracteriale, aptitudinile și atitudinile, interesele, aspirațiile și grupul de apartenență cât și adaptarea la grupul de muncă și reacțiile la stimulenți.

Restructurarea Ministerului Apărării Naționale a dus la îmbunătățirea structurilor sale prin crearea subunităților profesionalizate destinate să îndeplinească misiuni speciale cu un grad ridicat de dificultate. Dezvoltarea unui nivel de pregătire profesional, cât și menținerea capacității de luptă la un nivel comparabil cu cel al structurilor similare din armatele moderne, a fost una din preocupările unităților și subunităților de operațiuni speciale. S-a avut în vedere la crearea acestor subunități întrebuițarea lor în acțiuni îndrăznețe. Specialiștii militari români au dezvoltat o serie de principii de întrebuițare în luptă într-o corelare deplină a factorilor obiectivi ce asigură obținerea succesului.

Astfel se are în vedere ***principiul descurajării adversarului*** – care presupune dislocarea oportună în raioane importante, vizate de inamic a unor forțele speciale recunoscute, antrenate și dotate corespunzător ce ar necesita eforturi mari în angajarea acestora de către inamic, făcându-l să renunțe la intențiile sale. Descurajarea potențialului agresor se realizează în special pe timp de pace prin executarea unor acțiuni demonstrative de amploare în care forțele de operațiuni speciale să facă dovada unui nivel ridicat de pregătire.

Pentru prevenirea acțiunilor separatiste prezența în zonele de conflict a acestor structuri ar genera un efect psihologic de natură să domolească spiritele incitatoare sau să contracareze propaganda revizionistă.

Principiul conspirativității – conferă protecție structurilor de operațiuni speciale asigurând în același timp surprinderea inamicului. Pregătirea și executarea în ascuns a acțiunilor necesită măsuri de protecție și siguranță militară din cele mai eficiente. Acest principiu nu trebuie să excludă consultarea specialiștilor ce se ocupă de pregătirea structurilor de operațiuni speciale care cunosc cel mai bine situația și vor fi în măsură să propună cele mai optime variante pentru asigurare a succesului.

Principiul compensării superiorității cantitative prin superioritate calitativă – presupune cunoașterea exactă a adversarului din punct de vedere al organizării și înzestrării și folosirea împotriva acestuia a forțelor speciale înzestrate cu tehnică performantă în măsură să suplinească raportul de efective. Gradul ridicat de pregătire a efectivelor, experiența în luptă și calitatea factorului uman vor compensa un raport la prima vedere nefavorabil, ce presupune însă cunoașterea în cele mai mici amănunte a situației.

Principiul asigurării concordanței între importanța misiunii și motivația personalului participant la îndeplinirea ei – întrebuițarea forțelor speciale în luptă în momente sau acțiuni ce implică un grad ridicat de risc, iar atingerea scopului propus poate împinge confruntarea până la sacrificiu suprem, trebuie precedată de realizarea unei cointeresări materiale și spirituale de excepție. Motivația joacă un rol important în desfășurarea acțiunilor militare și poate fi realizată atât individual, cât și în, mod colectiv prin mijloace specifice. Războiul a exploatat întotdeauna psihicul uman, dar în același timp l-a modelat continuu de-a lungul anilor. Astfel se aduce în atenție elementul motivație de care fiecare comandant trebuie să țină cont.

Principiul legitimității în întrebuițarea forțelor speciale – trebuie să asigure protejarea juridică a participanților la anumite acțiuni ce pot genera atitudini din partea diferitelor organizații internaționale. Asumarea responsabilității în exercitarea actului de comandă, pe toate treptele ei ierarhice, astfel încât executanții acțiunii să vadă în scopul ce urmează a fi îndeplinit un act pe deplin justificat reprezentând o necesitate obiectivă atât pe timp de pace, cât și în situații de criză.

Destinate executării unor operațiuni cu caracter deosebit, forțele speciale au fost din totdeauna susținute printr-o dotare particularizată și un suport tehnologic pe măsură.

Luarea inițiativei prin lovirea inamicului acolo unde lovitura este cea mai eficientă, extinderea câmpului de luptă în adâncimea dispozitivului inamicului și nimicirea, prin forme și procedee de luptă specifice a forțelor eșalonului 2 și a infrastructurii acestuia au reprezentat din totdeauna principalele atuuri ale întrebuițării forțelor aeropurtate în operații și luptă. Utilizarea forțelor speciale a constituit unica parte deosebită a războaielor de tip clasic din epoca contemporană. În toată perioada postbelică ele au constituit o adevărată „modă”. Este vorba de fapt de recunoașterea virtuților unor categorii de trupe ce puteau fi desfășurate rapid și la distanțe foarte mari, peste obstacole și terenuri improprie, beneficiind de avantajul realizării surprinderii și al extinderii ariei de operații în zone ce nu puteau fi localizate imediat de adversar. Prin intermediul operațiunilor speciale și întrebuițarea pe scară extinsă a forțelor speciale – forțe de valoare tactică destinate îndeplinirii unor misiuni strategice – doctrina întrebuițării lor în operații și luptă a căpătat un viitor cert în peisajul strategiilor globale ale începutului de mileniu.

Luptătorul viitorului, dar și al prezentului trebuie să fie un luptător complet, posesor în egală măsură atât a unei pregătiri complexe și solide cât și a unei dotări pe măsură, purtătoare a celor mai noi tehnologii din domeniul militar.

- [1] ***, *Revista Trupelor de Uscat* nr. 5-6/1997, București, Editura Militară.
- [2] ***, *Buletin de informare și documentare* nr. 4/1991, București, Editura Militară.
- [3] ***, *Gândirea Militară Românească* nr. 6/2000, București, Editura Militară.